KWARTALNIK LIPIEC 1936. NUMER 3.

GŁOS ZIEMI ŚWIĘTEJ

Wykaz odpustów zupełnych, których dostąpić mogą członkowie Armji świętego Krzyża przy zwykłych warunkach: w uroczystość Bożego Narodzenia, w Zmartwychwstanie Pańskie (Wielkanoc) i w godzinie śmierci. Zelatorzy Armji świętego Krzyża dostępują jeszcze w Nowy Rok i w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Marji Panny. Noszący zaś dewocjonalja poświęcone w Ziemi świętej dostępują odpustu zupełnego w uroczystość Pana Jezusa, Najświętszej Marji Panny i Świętych Apostołów. Odpustu 7 lat i 7 kwadragen dostępują, jeżeli odmówią 5 razy Ojcze nasz, 5 razy Zdrowaś Marjo i 5 Chwała Ojcu na cześć pięciu ran Pana Jezusa.

Adres Komisarjatu Ziemi świętej, oraz
Redakcja „Głosu Ziemi św.“:
O. Anatol Pytlik
w Krakowie, ulica Reformacka Nr. 4.

NOWY ODPUST EUCHARYSTYCZNY.

Na mocy dekretu Ojciec Święty udzielił odpustu tym wszystkim, którym albo odległość od kościoła, albo choroba, lub inna jakaś przeszkoda nie pozwala nawiedzić Przenajśw. Sakrament. Tacy mogą duchownie nawiedzić Pana Jezusa w Przenajśw. Sakramencie, skruszonem sercem odmawiając pięć Ojcze nasz, Zdrowaś i Chwała Ojcu, i szósty pacierz na intencję Ojca świętego. Za to pobożne ćwiczenie Stolica święta udziela następujących odpustów: 1) odpust zupełny raz na tydzień pod zwykłemi warunkami spowiedzi i Komunji świętej tym, którzy codziennie takie nawiedzenie odbywają: 2) odpust pięciu lat za pojedyncze nawiedzenie.

Za pozwoleniem Władzy Duchownej i Djecezjalnej.

Ks. Dr. J. Kaczmarczyk.

MĘKA JEZUSA CHRYSTUSA

podług czterech Ewangelij.

Ciąg dalszy.

Ecce Homo. — Wyrok śmierci.

(Jan 19, 4 — 16 a).

Wyszedł tedy znowu Piłat przed ratusz i rzekł im: Oto go wam wiodę przed ratusz, abyście poznali, że w nim żadnej winy nie znajduję. Wyszedł tedy Jezus, niosąc cierniową koronę i szatę szkarłatową. I rzekł im: Oto człowiek. Gdy go tedy ujrzeli najwyżsi kapłani i służebnicy, zawołali mówiąc: Ukrzyżuj, ukrzyżuj go. Rzekł im Piłat: Weźmijcie go wy, a ukrzyżujcie, bo ja w nim winy nie znajduję. Odpowiedzieli mu żydowie: My zakon mamy, a według zakonu ma umrzeć, że się Synem Bożym czynił.

Gdy tedy Piłat usłyszał tę mowę, bardziej się uląkł. I wyszedł znowu do ratusza i rzekł do Jezusa: Skądeś ty jest? Lecz mu Jezus nie dał odpowiedzi. Rzekł mu tedy Piłat: Nie mówisz ze mną? Nie wiesz, że mam moc ukrzyżować cię i puścić cię? Odpowiedział Jezus: Nie miałbyś żadnej mocy przeciwko mnie, gdyby ci z góry nie dano. Przeto, który mię tobie wydał, większy grzech ma.

I odtąd Piłat starał się, aby go puścił. Lecz żydowie wołali mówiąc: Jeśli tego wypuścisz, nie jesteś przyjacielem cesarskim. Każdy bowiem, co się czyni królem, sprzeciwia się cesarzowi. A Piłat usłyszawszy te mowy, wywiódł przed ratusz Jezusa i siadł na stolicy sądowej, na miejscu, które zwią Litostrotos, a po żydowsku Gabbata. A był dzień przygotowania Paschy, godzina jakoby szósta, i rzekł żydom: Oto król wasz. A oni wołali: Strać, strać, ukrzyżuj go! Rzekł im Piłat: Króla waszego ukrzyżuję? Odpowiedzieli najwyżsi kapłani: Nie mamy króla, jedno cesarza. Wtenczas tedy podał go im, żeby był ukrzyżowany.

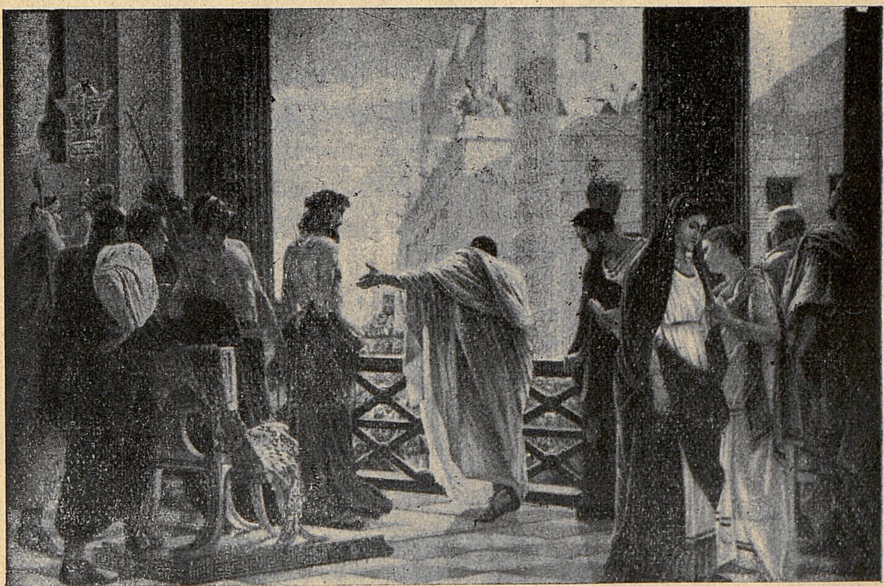
Z dziedzińca pretorjum, gdzie dopuszczono się wyszydzenia Jezusa, został Jezus, w szaty szydercze ubrany, znowu przed Piłata zaprowadzony.

Piłat wyszedł ku radcom Sanhedrynu, wyczekującym na ostateczną jego decyzję przed pretorjum, a za nim szedł Jezus w koronie cierniowej i szacie szkarłatnej. Wyprowadzenie

Jezusa i ukazanie Go ludowi w tym stanie, podług słów Piłata, powinno być dowodem, że jest całkiem niewinnym, czyli chciał Piłat powiedzieć, że gdyby uważał Jezusa za winnego, byłby Go natychmiast po ubiczowaniu — podług przepisów prawa, wydał na ukrzyżowanie. Ale nie zdawał sobie sprawy, że wydawał sam na siebie potępiający wyrok, gdy niewinnego na tak okrutną skazał karę...

Widok skatowanego Jezusa poruszył serce nawet pogańskiego sędziego, który ukazując Go synedrystom w nadziei wzbudzenia w nich litości, wyrzekł pamiętne słowa: Ecce homo! — Oto człowiek! Słowa te każą się domyślać w ich sensie złamanej i zniszczonej kompletnie cieleśnie — choć pełnej majestatu nadziemskiego — postaci Syna Człowieczego, na którym się spełniły prorocze słowa: „...Nie ma krasy ani piękności; i widzieliśmy go, a nie było naco spojrzeć... wzgardzonego i najpodlejszego z mężów boleści i znającego niemoc i jakoby zasłoniona twarz jego i wzgardzona...“ (Izaj. 53, 2. 3). „Jam jest robak a nie człowiek, pośmiewisko ludzkie i wzgarda pospólstwa“ (Ps. 21, 7).

Niektórzy egzegeci rozumieją słowa Piłata tak, że mieści się w nich przedstawienie Jezusa jako człowieka całkiem pozba-

„Ecce Homo!“

wionego sił i zdolności, by mógł dalej wpływać na lud i stać się niebezpiecznym i dlatego zasługującego na uwolnienie.

Piłat choć nieświadomie, wypowiedział także głęboką prawdę w tych słowach: „Ecce homo!“, albowiem określił Jezusa jako człowieka par excellence, jako tego „Syna Człowieczego“, na którego ludzkość tak długo czekała, aby przez Jego wyniszczenie się dojść mogła do tej godności i szczęśliwości, którą Bóg człowiekowi od pierwszej chwili jego stworzenia wyznaczył, a którą przez grzech utracił: „Oto człowiek“, t. j. ten, co jako Baranek Boży zgładzi grzechy świata...

Piłat się jednak łudził, podejmując tę ostatnią próbę uwolnienia Jezusa. Mniej wrażliwemi od serca poganina były serca hierarchów żydowskich; nienawiść ich do Chrystusa była tak silną, iż widząc Jezusa ociekającego krwią, t. j. w pierwszem stadjum kary ukrzyżowania, tem chciwiej, tem zawzięciej zawołali: „Ukrzyżuj, ukrzyżuj go!“ Ta dzikość ich serc oburzyła nawet Piłata, który pełen zniecierpliwienia i gniewu, widząc, że i ten jego wysiłek spełzł na niczem, z ironją zwraca się do nich, by oni sami ukrzyżowali Jezusa, na co oczywiście nie pozwalało prawo, deklarując równocześnie już poraz szósty niewinność Jezusa.

Synedryści widząc, że dotychczasowe ich oskarżenia Jezusa o bunt i zdradę stanu zawiodły, aby ostatecznie dopiąć celu swego, zwrócili się do Piłata z energicznem oświadczeniem: „Mamy zakon (prawo), a wedle zakonu musi umrzeć, bo się czynił Synem Bożym“ (Jan 19, 7).

Oskarżenie żydów ze sfery politycznej przeniosło się teraz na grunt religijny. Synedryści mając Jezusa tylko za człowieka, widzieli w Nim bluźniercę (Jan 10, 33) i dlatego żądali Jego śmierci na mocy prawa (Lev. 24, 16). — Nie wołali, że musi być ukamieniowany, jak prawo żądało, ale „musi umrzeć“, bo domagali się kary śmierci, jaką prawo rzymskie dyktowało, t. j. Jego ukrzyżowania.

Tak więc, by dogodzić swej nienawiści, niebacznie wyrzekają się przed pogańskim trybunałem swego Mesjasza, a więc tego wszystkiego, co było szczytem starozakonnych proroctw i celem wszystkich ideałów żydowskich. A to wszystko czynią,

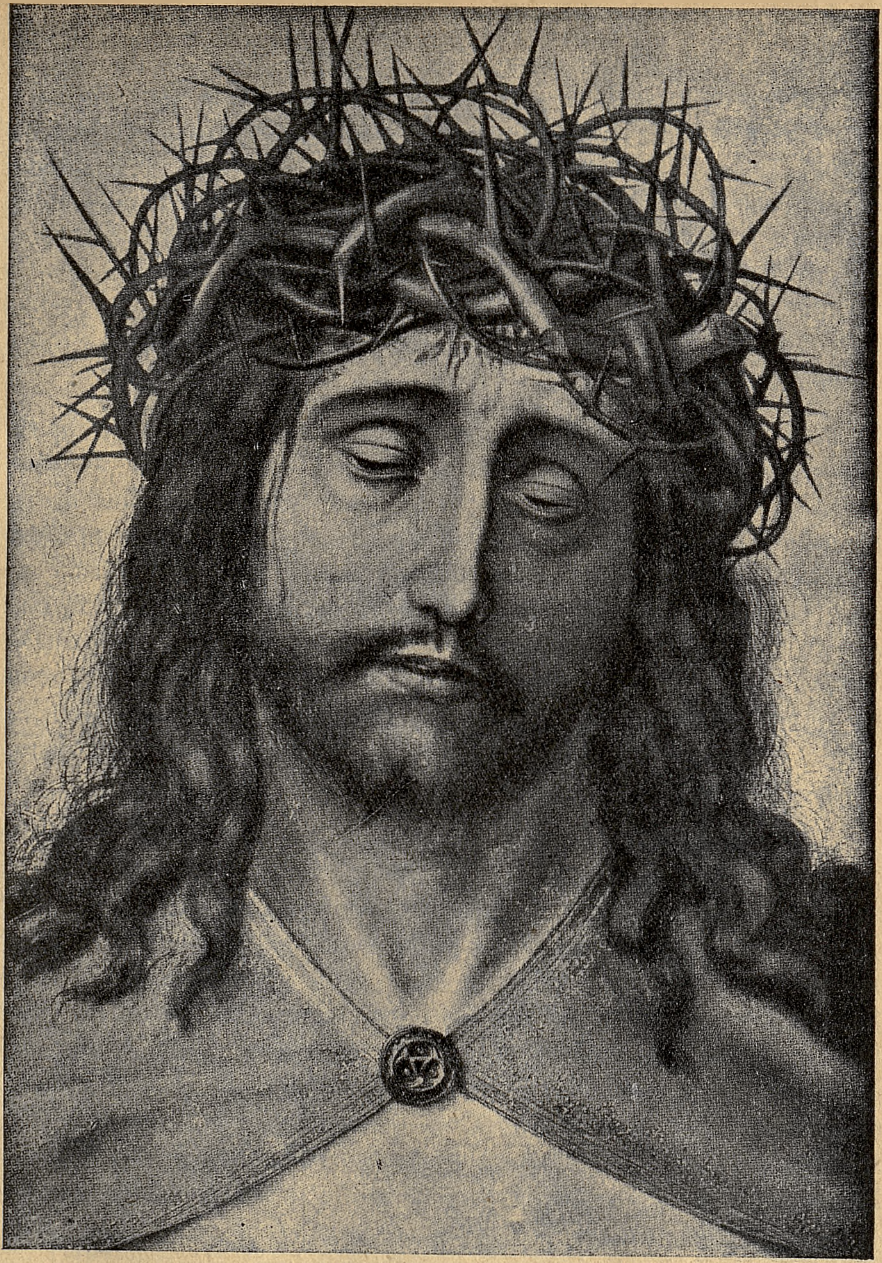
choć im Jezus udowodnił, że jest Mesjaszem, Synem Dawida, a czemu zaprzeczyć nie umieli (Mt. 22, 41 n.).

Ponieważ synedryści wystąpili wobec Piłata jako urzędowi tłumacze prawa Mojżeszowego, Piłat nie chcąc wejść w kolizję z temże prawem przez Rzymian w sprawach religijnych reflektowanem, czuł się zobowiązanym skazać Jezusa na śmierć. Z drugej znów strony, jako zabobonny rzymianin, któremu pojęcie synostwa Bożego nie było całkiem obcem — znał bowiem opowiadania o zjawianiu się różnych „synów bożych“ na ziemi, w których wierzyli poganie — uczuł przed Jezusem pewien lęk, do czego przyczyniło się przeświadczenie o Jego niewinności, całe zachowanie się Jezusa, Jego majestat, mądrość słów, wieść o Jego cudach i t. d., a w dodatku ostrzegający sen własnej żony.

Chcąc zatem nabrać w tym względzie pewnej jasności, postanowił raz jeszcze przesłuchać Jezusa, którego w tym celu kazał wprowadzić do namiestnikowskiego pałacu. — „Skądżeś ty jest?“ — zapytał Jezusa, t. zn.: „Jesteś ty ziemskiego, czy niebiańskiego pochodzenia? — jesteś człowiekiem, czy bogiem?“ — Słyszał już bowiem analogiczne oświadczenie Jezusa, że jest królem, ale nie zwyczajnym, nie ziemskim (Jan 18, 36. 37). — Jezus tymczasem milczy. Milczy, bo już przy pierwszem przesłuchaniu jasno i wystarczająco pouczył Piłata o swej osobie, pochodzeniu i charakterze swego królestwa; Jezus milczy, ponieważ Piłat nie stawia pytania szczerze, jak nie szczerem było jego pytanie: „Co jest prawda“. skoro unikał na nie odpowiedzi. — Gdy Jezus mówił, nie chciał Piłat słuchać; teraz Jezus milczy, kiedy Piłat chce słuchać. Miał dosyć dowodów niewinności Jezusa, słów tu więcej nie potrzeba. Właśnie to milczenie Jezusa świadczy o wyższem Jego pochodzeniu. Na dalsze wyjaśnienia nie zasługiwał Piłat czyto z powodu swego niegodnego postępowania wobec Jezusa, czy też dlatego, że jako poganin i sceptyk nie byłby zrozumiał tego, coby mu Jezus o swem Bożem synostwie powiedział. 1) Milczy wreszcie Jezus, ponieważ nie chciał Piłata nakłaniać, aby Go uwolnił, gdyż gotów był umrzeć dla zbawienia ludzi i spełnienia woli Ojca swego...

---

1) Św. Augustyn widzi w tem milczeniu P. Jezusa wypełnienie się proroctwa Izajasza (53, 7) o cierpiącym Mesjaszu, porównanym z barankiem, co prowadzony na zabicie nie otworzy ust swoich. Tract. in Jo. 116, 4.

„Ecce Homo“ Quentin Massys

„Od tej chwili — mówi ewangelista (Jan 19, 12) — starał się Piłat (t. j. wytężył wszystkie wysiłki), aby Jezusa wypuścić“. Sędzia staje się tu adwokatem, oskarżyciele sędziami. Jedynie Jezus milczy, przyjmując na siebie zgóry niesprawiedliwy wyrok... Synedryści atoli postanowili wyzyskać do końca słabość Piłata, a zarazem jego obawę przed cezarem i wymierzyli ostatni atak na Piłata, nadając świadectwu Jezusa o sobie, że jest Synem Bożym i Mesjaszem, t. j. w ich pojęciu ziemskim Mesjaszem i królem, polityczne znaczenie. Zagrozili tedy Piłatowi: „Jeśli tego wypuścisz, nie jesteś (przestaniesz być z pewnością) przyjacielem cesarza!“

W czasach cesarstwa nazwa „przyjaciel cesarza“ była tytułem zaszczytnem doradcy cesarskiego i najwyższego urzędnika w prowincjach cesarskich (= ekscelencja). Pogróżka ta zawiera zarazem oskarżenie o brak wierności dla cesarza, folgowanie obrazie majestatu. Tyberjusz był bardzo podejrzliwym i zawistnym władcą. Gdyby doszo do uszu cezara, że w jakiejś prowincji ktoś sobie uzurpował tytuł króla, wystarczyłoby, by dany namiestnik, jakim był Piłat, popadł w niełaskę, która kończyła się śmiercią. Przerażony tą groźbą Piłat, mając nadto z powodu swych nadużyć i okrucieństw za sobą złą markę, wydaje Żydom Jezusa.

Według rzymskiego zwyczaju miał oskarżony być obecnym przy wydaniu wyroku, który publicznie ogłaszał sędzia, siedząc na krześle sędziowskim, z miejsca podwyższonego. Milczeniem Jezusa uczuł się dumny Piłat dotkniętym i odwojułe się do swej sędziowskiej władzy, której powagę wobec oskarżonego podkreśla. Chce groźbą wymusić, czego nie mógł wymóc pytaniem (Jan 19, 10). Ale tem zaapelowaniem do swej władzy sam siebie potępia, bo chociaż (jak sam mówi) mógł uwolnić Jezusa, o którego niewinności był przekonanym, to jednak tego nie uczynił. Ze spokojem daje Jezus Piłatowi naukę, która tak jego, jak i wszystkich wielkich tego świata zachęca do skromności i pokory wskazaniem, że władza ich pochodzi „z góry“, t. j. od Boga i że przed Nim są oni za jej użycie odpowiedzialni. Zresztą Piłat nie miałby żadnej nad Chrystusem mocy, gdyby nie wola Ojca Niebieskiego, który w swoich zbawczych zamiarach dopuścił, aby Bóg-Człowiek, nie podlegający żadnej ludzkiej władzy — był dla

zbawienia świata pociągniętym przed trybunał Piłata i przezeń na śmierć skazanym.

Grzech jednak Piłata — jak to wyjaśnia dalej Jezus, — z powodu nadużycia władzy i niesprawiedliwego wyroku jest mniejszy w porównaniu z grzechem tych, co mu wydali Jezusa. Piłat bowiem tylko naciśnięty przez Żydów i tylko pod przymusem — mimo swego przekonania o niewinności Jezusa — wydaje Go na śmierć; stąd i wina jego mniejszą w porównaniu z winą Żydów, wobec których Jezus wyraźnie się ujawnił przez całą pośród nich działalność mesjańską jako Syn Boży i którzy jako znający prawo proroctwa, na Jezusie się spełniające, mieli lepszą sposobność poznania Go, jako swego Mesjasza.

Miejsce na którem usiadł Piłat celem wydania wyroku, nazywało się podług ewangelji po aramejsku Gabbatha, a po grecku Lithostrotos, t. j. miejsce wyłożone kamieniami, mozaiką. Ogłaszanie wyroku na tego rodzaju platformie kamiennej, wyłożonej kunsztowną mozaiką, rozpowszechniło się od czasów Sulli (Plin. H. N. XXXVI, 25). Juljusz Cezar brał z sobą tego rodzaju z marmuru i mozaiki płytę na wyprawy wojenne, aby dodać blasku swoim wystąpieniom. Na tem miejscu (jakby na dywanie) stało na podwyższeniu krzesło sędziowskie. Teraz nań wstępuje Piłat, aby ogłosić wyrok śmierci na Jezusa.

Bliższe określenie czasu ważnego tego zdarzenia dla całej ludzkości podaje św. Jan. „A był to dzień Przygotowania Paschy (piątek) 1), godzina jakoby szósta“ (Jan 19, 14). Godzina wydania tego wyroku przez Piłata jest określona u św. Jana (19, 14) jako godzina szósta, podczas gdy św. Marek

---

1) P a r a s c e w e oznacza przygotowanie, przyrządzenie; dalej sam dzień tygodnia, poprzedzający sabat, w którym to dniu przyrządzano wszystko, co było potrzebnem na sabat, zakazujący potrawy Ex. 35, 3. (Por. Mk. 15, 42). W roku śmierci P. Jezusa sabat tygodniowy, jako sabat wielkanocny nabrał większego znaczenia (był „w i e l k i“ Jan, 19, 31). Ale wyraz p a r a s c e v e może odnosić się i do dnia, poprzedzającego święto Paschy, czyli wilji wielkanocnej (hebr. ereb pesach, pesachim), która przypada na 14 Nisan (p. Misna. Pesachim 4, I. 5, 6; 5, I; 10, I. p. S t r a c k — B. 2, 812 n. I). Ewangelista podkreśla tu uroczyście tę okoliczność dnia i godziny, kiedy Piłat Zbawiciela na śmierć skazywał. Jeżeli Jan poszedł za oficjalnem liczeniem dni miesiąca Nisan przez Sanhedryn, wtedy dzień śmierci P. Jezusa podług tego liczenia przypadający na 14 Nizan był właśnie tym dniem, kiedy w świątyni około godziny 6-tej ofiarowano i zabijano baranka wielkanocnego, — antytyp Baranka N. Z. Jezusa. Wszystkie zatem okoliczności zabijania wielkanocnego baranka, spełniłyby się w jego typie Jezusie Chrystusie. Na to właśnie wypełnienie się figury baranka wielkanocnego w Jezusie Chrystusie, jako jego typie, zwraca św. Jan uwagę swych czytelników (Jan 19, 36; Ex. 12, 46; Num. 9. 12).

(15, 25) mówi, że Jezus został już o godzinie trzeciej ukrzyżowany; czyli podług dzisiejszego liczenia czasu byłby Jezus już o godzinie 9-tej rano do krzyża przybitym (podobnie św. Mateusz 27, 45, który mówi, że o godzinie 12-tej w południe wisiał już Jezus jakiś czas na krzyżu), zaś podług Jana wypadałoby, że Jezus dopiero około godziny 11 — 12 w południe został na śmierć skazanym.

Aby usunąć te trudności tłumaczą niektórzy, że św. Jan trzymał się rzymskiego sposobu liczenia czasu, zatem ukrzyżowanie Jezusa wypadałoby podług tego około godziny 9-tej rano (zgodnie z Markiem); jednak trudnoby było tu pomyśleć, żeby w tak krótkim czasie, począwszy od rannego posiedzenia Sanhedrynu aż do wyroku Piłata (o godzinie 9-tej) pomieścić się dało całe postępowanie z Jezusem.

Inny sposób wytłumaczenia tej trudności jest taki, że wszyscy ewangeliści trzymają się podziału dnia na 12 godzin, podług słów ich Mistrza (Jan 11, 9). Ale podług zwyczaju ludu swego dzielą oni te 12 godzin na cztery grupy (części) po 3 godziny: pierwsza grupa („godzina") od brzasku dnia, od g. 6-tej do g. 9-tej; trzecia od 9-tej do 12-tej (pod koniec 11-tej); szósta od 12 — 3; dziewiąta od 3 — 6 (do wieczora). Zatem godzina „trzecia", o której miał być Jezus podług synoptyków ukrzyżowanym, przypadałaby na czas od g. 9 — 12 przed południem. Jeżeli Jan podaje, że była to godzina mniej więcej („j a k o b y") szósta, t. j. około południa — to zbliża się do synoptycznego określenia godziny ukrzyżowania Jezusa. — Jednak i to tłumaczenie uważają niektórzy za niewystarczające, albowiem synoptycy podają całkiem wyraźnie g. 6-tą (12-tą w południe), jako czas nastających ciemności po śmierci Jezusa, która musiała nastąpić około tej godziny; zatem ukrzyżowanie Jego musiałoby przypaść prawie na godzinę mniej więcej 3-cią (9-tą rano), jak to podaje św. Marek (15, 25). Należałoby tu zatem przyjmować b ł ą d powstały wskutek przepisywania tekstu ew. św. Jana, tak, że zamiast: (trzecia) umieścił przepisywacz (szósta), co nie było mu trudno, gdy znak liczbowy g a m m a pomięszał z podobnym znakiem d i g a m m a. Zresztą niektóre wielkie kodeksy mają w tem miejscu w tekście Janowym „trzecia", a nie (szósta) godzina.

Z ukazaniem się Jezusa rzekł Piłat do ludu: „Oto król wasz!" Były to pełne goryczy i szyderstwa słowa, podyktowane pewną zemstą z powodu zmuszenia go przez przedstawicieli narodu żydowskiego do gwałtu, jakiego się dopuszczał na osobie niewinnego Jezusa, a może dołączyła się tu jeszcze choćby słaba nadzieja uwolnienia Jezusa przez zaapelowanie do mesjańskich nadziei ludu żydowskiego. Podobny sens miały i dalsze słowa, gdy na uporczywe żądanie ukrzyżowania Jezusa zapytał: „Króla waszego ukrzyżuję?" — Pytanie to Piłata i odpowiedź przed-

stawicieli narodu żydowskiego: „Nie mamy króla, tylko cesarza!“ miała zadecydować nietylko o losie Chrystusa, ale zarazem o losie narodu „wybranego“.

Bóg włożył w usta Piłata te słowa, aby Żydzi w tym rozstrzygającym momencie uroczyście i publicznie wobec całego świata wypowiedzieli się, jakiego tu mają dokonać wyboru. Odpowiedzią swą wyrzekło się żydostwo przed trybunałem rzymskim wszystkich dotychczasowych swych marzeń i nadziei mesjańskich, wyrzekło się teokracji wybranego narodu, a wyznało się wiernym sługą rzymskiego cesarza, odrzucając swego Boga, Króla-Mesjasza. Wyrzekłszy się swego Mesjasza, przestał być Izrael Jego narodem (Dan. 9, 26). Odpadłszy od swego powołania jako lud Boży, zrezygnował z opieki Boga i miał niebawem doświadczyć skutków uznania jedynej władzy tych, których Bóg przeznaczył, aby lud Jego za tę zdradę pokarali i po zburzeniu świątyni i miasta rozproszyli go po całym świecie...

Po tem oświadczeniu Żydów Piłat wydał formalny wyrok na Jezusa, „aby był ukrzyżowan“ (Jan 19, 16 n.).

Dnia 15 lipca przypada uroczystość

„Grobu Pańskiego”

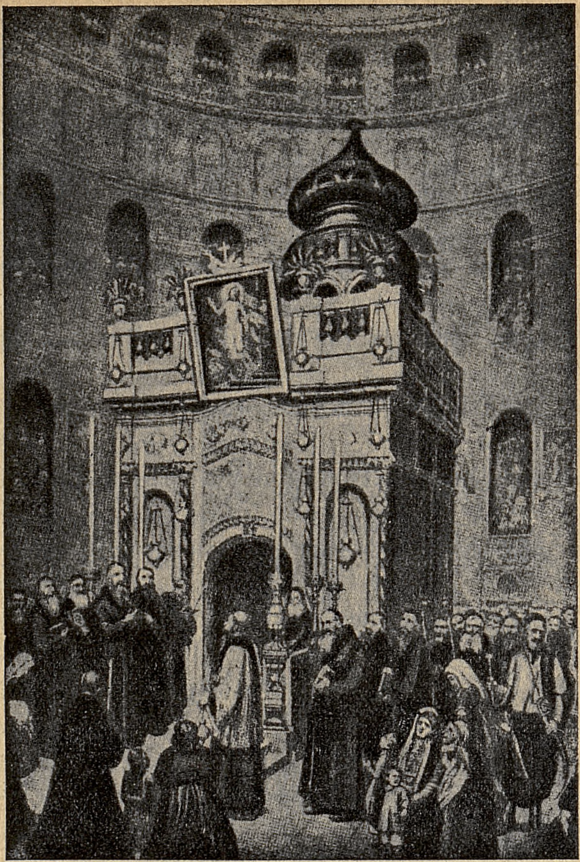
Jak w innych latach, tak i w tym roku obchodzić będzie uroczystość tę Generalny Komisarjat w Krakowie w następującym porządku:

We środę, dnia 15 lipca rano o godzinie 6,30 uroczysta Msza święta, w intencji Czytelników „Głosu“ z przemówieniem O. Komisarza.

O godzinie 10 uroczysta wotywa w intencji Członków Armji Krzyża świętego z błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

O godzinie 6 wieczorem Stacje Drogi Krzyżowej, z błogosławieństwem Najśw. Sakramentu, — poczem na Sali, odczyt o Ziemi świętej z przezroczami.

Na uroczystości te zaprasza P. T. Czytelników „Głosu“ Generalny Komisarjat Ziemi świętej.

Kaplica Grobu Pańskiego.

PRAWDZIWA DROGA KRZYŻOWA.

(przez R. N. Albright).

Nieprzeparty urok duchowny, jaki otacza Miejsca święte w Ziemi świętej, polega na tem, że każde z tych miejsc przypomina nam jakąś tajemnicę świętą, przez Boga objawioną, lub jakiś wypadek z życia Pana Jezusa. Pamięć na te szczegóły, dodaje nowego wpływu obrzędom kościelnym, które się sprawują w tych Miejscach świętych. I tak, podczas pasterki w grocie betleemskiej te części przenajświętszej Ofiary Mszy świętej, które

na pierwszy plan wysuwają pokój i radość z przyjścia nowonarodzonej Dzieciny Bożej, stają się szczególniej wydatniejsze. Na Kalwarji zaś, gdzie Bóg-Człowiek złożył za nas Bogu Ojcu tę wzniosłą, a tak niepojętą Ofiarę, panuje inny nastrój. Weźmy na przykład Sanktus. Jakie wrażenie wywiera na nas ta część Mszy świętej po odśpiewaniu Prefacji o Krzyżu świętym, jakie uczucia wywołuje w sercach naszych po Prefacji o Narodzeniu Zbawiciela! Rzewne pienia kościelne podczas wielkiego postu, kiedy pod wpływem zgrozy, jaką przejmuje serca nasze tajemnica Krzyża, wyrywa się nam z ust okrzyk: „Święty! Święty! Święty!“ wyzywając do boju świat niewierzący, a radosny śpiew świątecznych kolęd, kiedy niejako zapominamy o okropności grzechu, który Boga na ziemię sprowadził, i oddajemy się radości spowodu jego przybycia, wykazując nam jasno, jak potężnie obrzędy kościelne przypominają nam prawdy, które Kościół święty chce w sercach naszych zaszczepić w każdej poszczególnej porze roku kościelnego. W Ziemi świętej wszelako, te wspaniałe obrzędy jeszcze wyraźniej nam mówią o życiu i śmierci Pana Jezusa. Przyczyną tego jest przedewszystkiem fakt, że w Ziemi świętej nieustannie przed oczami nam staje święte Człowieczeństwo Boskiego Zbawcy. Nietylko święte obrzędy przypominają nam jego czyny podczas ziemskiej jego pielgrzymki, lecz same miejsca, w których żył i działał, wymownie o tem świadczą. Patrzymy na te same miejsca, na których oczy jego spoczywały, gdy wędrował od miasta do miasta, szukając dusz, i wstępujemy nawet w ślady jego stóp.

I wtedy ziemskie życie Chrystusa przestaje być powieścią, a przyobleka się w rzeczywistość. Zdaje nam się, że Jezus żyje, że idzie tą drogą, co na Kalwarję wiedzie, a którą każdy z nas zdążać musi. Dlatego też Droga Krzyżowa, ta VIA DOLOROSA, — jak ją pięknie w Jerozolimie nazywają, — najżywiej zapisuje się w umyśle każdego pielgrzyma do Ziemi świętej. Te tłumy ludzi, spieszących od stacji do stacji, ulice miejskie, wielbłądy i osły, przechodnie, których się spotyka na tej drodze bolesnej, te słabo oświetlone sklepy kupców miejscowych, — wszystko to sprawia mimowolne roztargnienia. Jakże inaczej rzecz się dzieje w kościołach naszych parafjalnych w piątki wielkopostne! Jaki tam pokój i cisza panuje! A jednak, które miejsce bardziej nam

uprzytomnia opowieść ewangeliczną? Droga Krzyżowa, raz w Jerozolimie odprawiona, da nam na to pytanie odpowiedź.

Temi ulicami Boski nasz Zbawca chodził, temi zaludnionemi ulicami szedł na Kalwarję, krzyż niosąc, szedł tą stromą ścieżką, po tych nierównych kamieniach, poza bramy miejskie, tam pod krzyżem upadł a złośliwa tłuszcza szyderstwem mu cierpień dodawała. Nawet obojętni przechodnie przypominają nam Szymona Cyrenejczyka, który zmuszony był pomóc Panu dźwigać krzyż święty. Być może, że to uczynił niechętnie, ale z jakiemże wzruszeniem i z jaką czcią opowiadał o tem później synom swoim, których imiona Pismo święte nam przekazało. Roztargnienie sprawia nam także samo miasto, bo każda nowość umysł pociąga, a wiemy dobrze, jak trudno jest wtedy wzrok i słuch utrzymać na wodzy. Lecz gdy wrócimy do parafjalnego kościółka, przekonamy się, że pamięć nas nie zawiodła; duchem jesteśmy znów w Jerozolimie, a każda tajemnica tej świętej drogi przedstawia nam się jasno i żywo. Obojętność tłumów, idących drogą, pozostawia niezatarte wrażenie na miłością rozgorzałem sercu pielgrzyma. Człowiek, nam podobny we wszystkiem prócz grzechu, kiedyś tą drogą szedł. Szydziła z niego tłuszcza,

„Na Drodze Krzyżowej“.

kaci go popychali, a wkońcu zawiesili na hanicbnem drzewie krzyża między niebem a ziemią. I umarł ten Człowiek i pogrzebion jest. Ile to razy obiła się o uszy nasze ta opowieść, ale jak nam rani serce, jeżeli oczy nasze patrzyły na to święte miejsce! Droga Krzyżowa odprawiona zdala od obrazów, malujących wypadki bolesnej drogi, które nieraz samym artyzmem pozbawiają w rzeczywistości historję Męki Jezusowej — odprawiona na miejscu wypadku, między potomkami tych ludów, które Jerozolimę zamieszkiwały za życia Zbawiciela, daje nam przestrogę, jedyną w swoim rodzaju.

Jeszcze jeden fakt trzeba przytoczyć, a mianowicie ten, że Droga Krzyżowa w Jerozolimie kończy się tak pięknie, że i najlepszy artysta przedstawić tego nie może. W kościołach naszych ostatnia stacja napełnia nas smutkiem, bo nam przypomina pogrzeb najlepszego Przyjaciela, który dla nas cierpiał. Lecz w Jerozolimie ta sama stacja budzi w sercu radość. Grób tam jest, to prawda, ale próżny, — niemy, lecz wieczny świadek Bóstwa tego Człowieka, który go opuścił mimo straży i pieczęci urzędowych, i który potem rozkazał aniołom swoim odwalić kamień, zamykający wejście. Ten Człowiek w którego ślady wstępowaliśmy, dowiódł nam wreszcie, że jest Bogiem prawdziwym. Droga Krzyżowa jest zawsze drogą boleści. Niewymowny ten smutek na pozór nie ma nic wspólnego z radością ubogiego Żłóbka w ustronnej betleemskiej szopce. Lecz pielgrzymujący do Ziemi świętej wie dobrze, że to tylko pozorne przeciwieństwo. Jak wśród zgiełku i wrzawy Drogi Krzyżowej doszedł pielgrzym do pustego grobu, tak wśród ciszy na ołtarzu betleemskim widzi tę samą doskonałą ofiarę, składającą się Bogu.

———o———

Synowie Św. Franciszka Bracia Mniejsi w Ziemi Św.

(Ciąg dalszy).

Konstantynopol.

39. Hospicjum Matki Boskiej Bolesnej.

Od początku już istnienia Zakonu Braci Mniejszych powstał Klasztor Kustodji Ziemi świętej w Konstantynopolu, jako stolicy Królestwa bizantyńskiego. Miasto to, nadawało się najlepiej na stolicę do prowadzenia porozumienia o unję z grekami. Już za czasów generalskich rządów św. Bonawentury, obrano Konstantynopol jako siedzibę dla nowotworzącej się Kustodji, oddzielnej od Ziemi świętej. W r. 1585 Kustodja Ziemi świętej otworzyła tu dla swoich ustawicznych interesów własne hospicjum. Różne losy miasta, zdobytego przez Turków, dzielili też i Bracia Mniejsi; przechodzili niewolę, pozostawali bez dachu nad głową. Obecne hospicjum pochodzi z roku 1820.

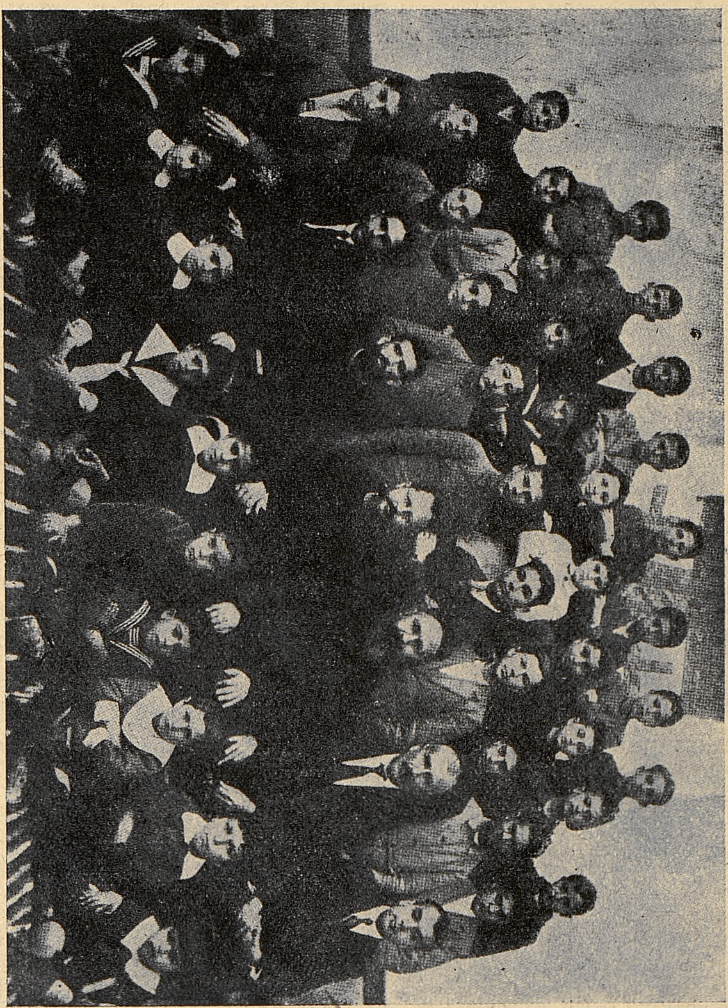
Wyspa Cypr.

Larnaca:

40. Klasztor Matki Boskiej Łaskawej.

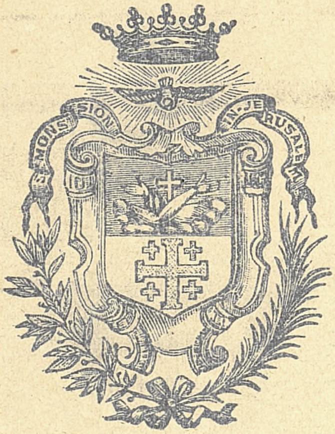
Klasztor Braci Mniejszych w Larnaca istnieje od roku 1593, zbudowany szczególniej dla niesienia posługi duchownej

kupcom weneckim przez Zakonników świętego Franciszka. Obecny Kościół budowano od roku 1842 — 1848, zaś hospicjum od roku 1851 — 1862. Do Kościoła parafjalnego należy też filjalny Kościół świętego Józefa nad morzem. Mają tu Ojcowie również i szkołę bezpłatną dla swoich parafjan, oraz różne stowarzyszenia parafjalne przy kościele.

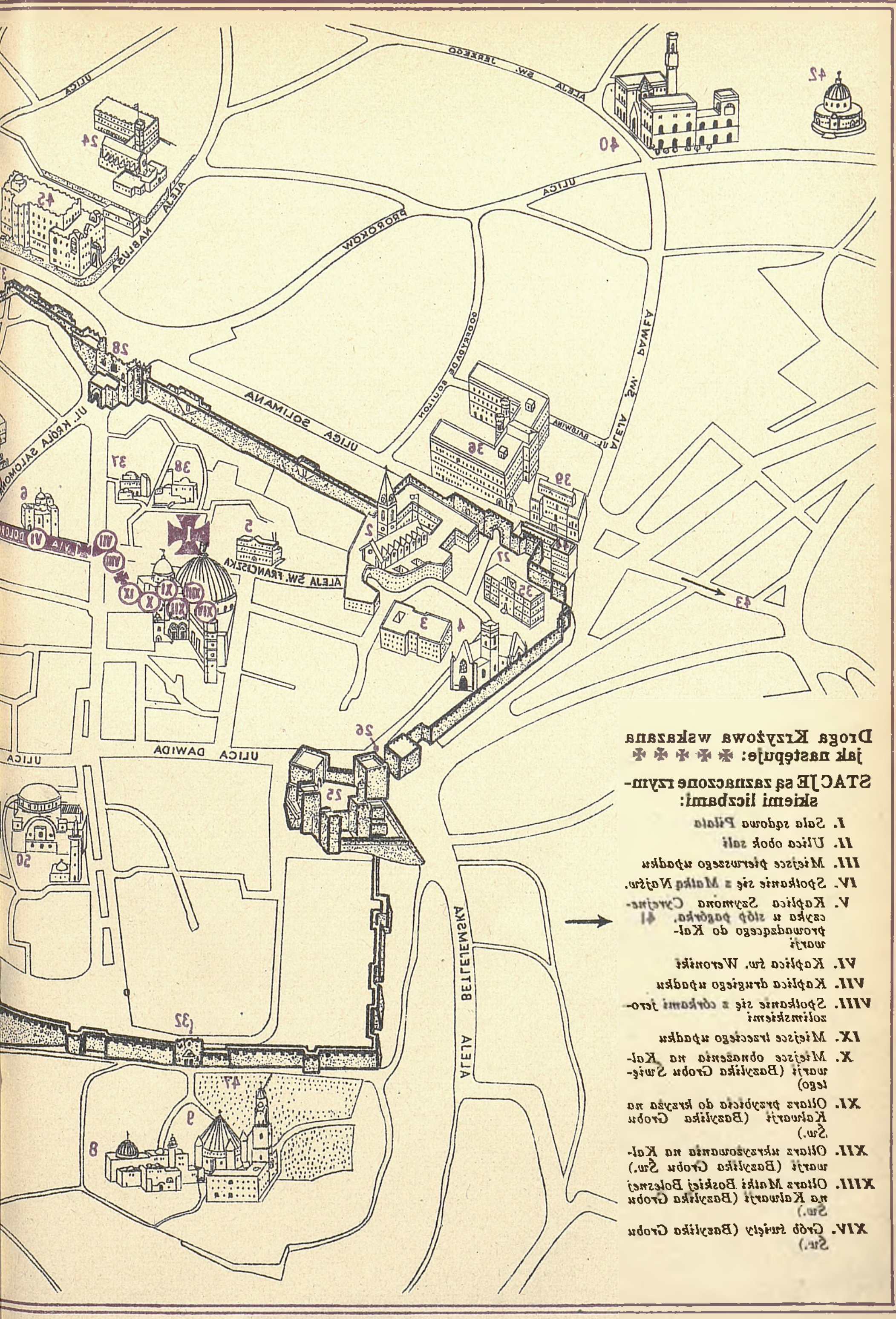

Szkoła parafjalna chłopców w Larnaca na Cyprze.

PLAN
MIASTA ŚW. JERUZALEM
WSKAZUJĄCY DROGĘ KRZYŻOWĄ STAROŻYTNE MURY, ŚWIĄTYNIE i ZAJMUJĄCE MIEJSCA.

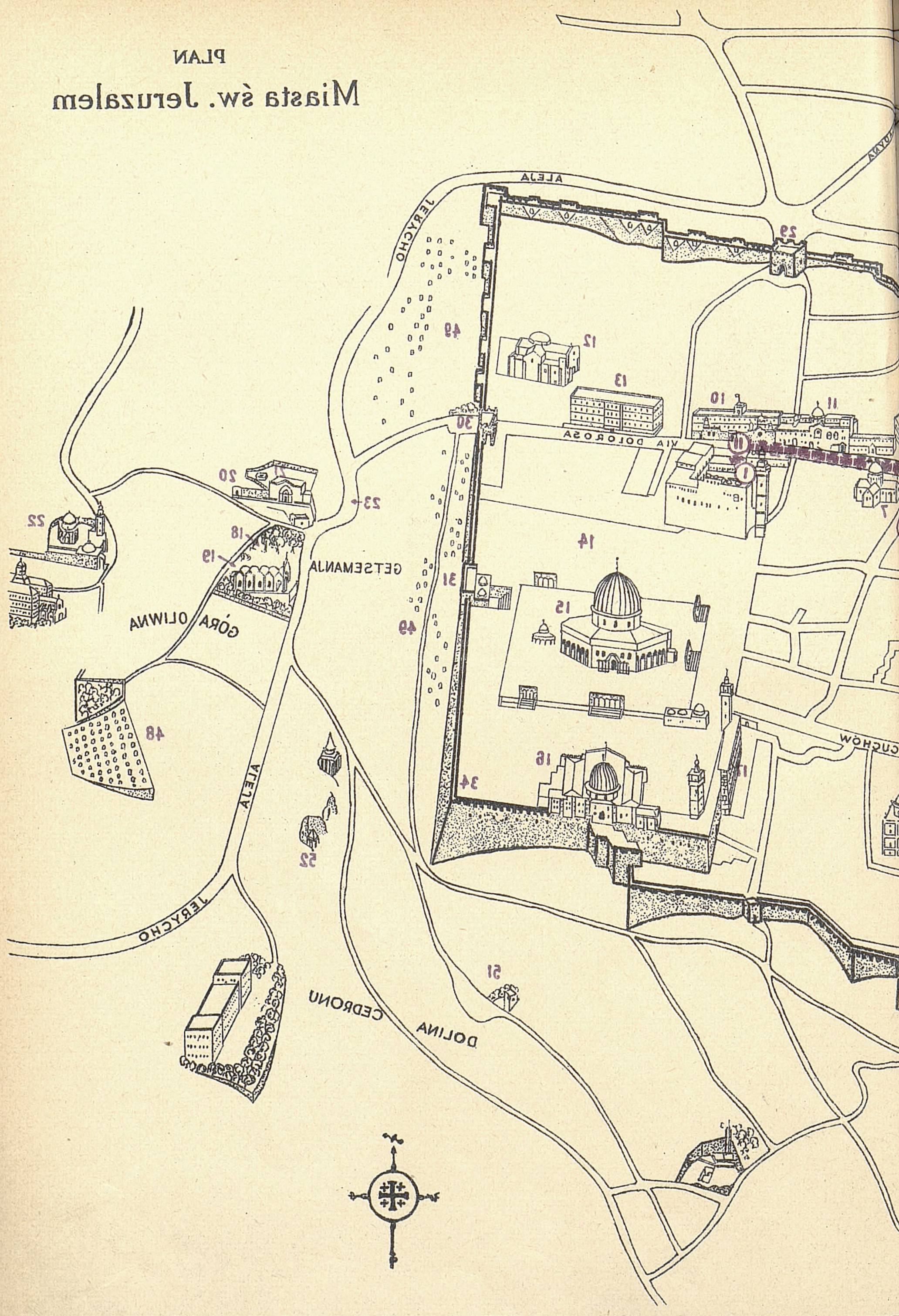

Droga Krzyżowa wskazana jak następuje: ✠ ✠ ✠ ✠ ✠
STACJE są zaznaczone rzymskiemi liczbami:
I. Sala sądowa Piłata
II. Ulica obok sali
III. Miejsce pierwszego upadku
IV. Spotkanie się z Matką Najśw.
V. Kaplica Szymona Cyrejneczyka u stóp pagórka, 41 prowadzącego do Kalwarji
VI. Kaplica św. Weroniki
VII. Kaplica drugiego upadku
VIII. Spotkanie się z córkami jerozolimskiemi
IX. Miejsce trzeciego upadku
X. Miejsce obnażenia na Kalwarji (Bazylika Grobu Świętego)
XI. Ołtarz przybicia do krzyża na Kalwarji (Bazylika Grobu Św.)
XII. Ołtarz ukrzyżowania na Kalwarji (Bazylika Grobu Św.)
XIII. Ołtarz Matki Boskiej Bolesnej na Kalwarji (Bazylika Grobu Św.)
XIV. Grób święty (Bazylika Grobu Św.)
ULICA
ALEJA ŚW. JERZEGO
ALEJA NABLUSA
ULICA PROROKÓW
ALEJA ŚW. PAWŁA
UL. BALDWINA
GODFRYDA DE BOUILLON
ULICA SOLIMANA
UL. KRÓLA SALOMONA
ALEJA ŚW. FRANCISZKA
ULICA DAWIDA
ALEJA BETLEJEMSKA
VIA DOLOROSA

PLAN

Miasta św. Jeruzalem

OBJAŚNIENIE NUMERÓW NA PLANIE:

1. Bazylika Grobu świętego
2. Kustodja Ziemi Świętej (Kościół Zbawiciela, Klasztor, Szkoła, itd.)
3. Dom Pielgrzymów Casa Nova
4. Patrjarchat łaciński
5. Sierociniec sióstr Franciszkanek dla dziewcząt
6. Grecko-katolicka kaplica św. Weroniki
7. Ormiańsko-katolicki kościół przy IV. stacji
8. Wieczernik, miejsce Ostatniej Wieczerzy
9. Kościół Zaśnięcia Najśw. Marji Panny
10. Kościół Biczowania
11. Klasztor Ecce Homo
12. Kościół św. Anny (Sadzawka Betesda czyli Betsaida)
13. Seminarjum Białych Ojców
14. Miejsce świątyni
15. Kopuła skały (Meczet Omara)
16. Meczet El-Aksa
17. Żydowskie mury lamentacyjne
18. Ogród Getsemani
19. Bazylika Agonji
20. Wejście do Groty Getsemani
21. Grobowiec Najśw. Panny
22. Miejsce Wniebowstąpienia na górze Oliwnej
23. Miejsce ukamieniowania św. Szczepana
24. Świątynia dominikańska św. Szczepana
25. Wierza Dawidowa
26. Brama Jaffy
27. Nowa brama
28. Brama Damaszku
29. Brama Heroda
30. „Brama Panny Marji" (św. Szczepana)
31. Złota brama
32. Brama Zion
33. Kopalnie Solomona
34. Stajnie Solomona
35. Szkoła Braci chrześcijańskich
36. Hospicjum Notre Dame de France
37. Dom Polski
38. Siostry hiszpańskie
39. Szpital francuski
40. Szpital włoski
41. Do Kolegjum Terra Santa
42. Kościół Etjopów
43. Do Konsulatu Amerykańskiego
44. Poczta
45. Biura rządowe
46. Hospicjum austrjackie
47. Katolicki cmentarz
48. Żydowski cmentarz
49. Mahometański cmentarz
50. Synagogi żydowskie
51. Fontanna Najśw. Panny
52. Starożytne grobowce.

Nicosia:

41. Hospicjum Świętego Krzyża.

Od początku samego istnienia Kustodji Ziemi świętej, był Klasztor Braci Mniejszych w Nikozji, który był siedzibą dla Zakonników całej wyspy. W roku 1426 — czy też 1571 — przez Turków zniszczony został. Kustodja jednak nabyła w roku 1592 Kościół Świętego Krzyża, który kilkakrotnie powiększany, jest obecnie Kościołem parafjelnym dla 400 rodzin katolickich. Do klasztoru należy też szkoła parafjalna. Do tej misji Kustodjalnej należy też Kościół filjalny w Cyrenie, gdzie pierwszy Ewangelję głosił święty Paweł Apostół. Mało jednakże jest tu wiernych, którzyby chcieli należeć do jedności Kościoła Chrystusowego i do Jego owczarni.

Limassol:

42. Hospicjum świętej Katarzyny.

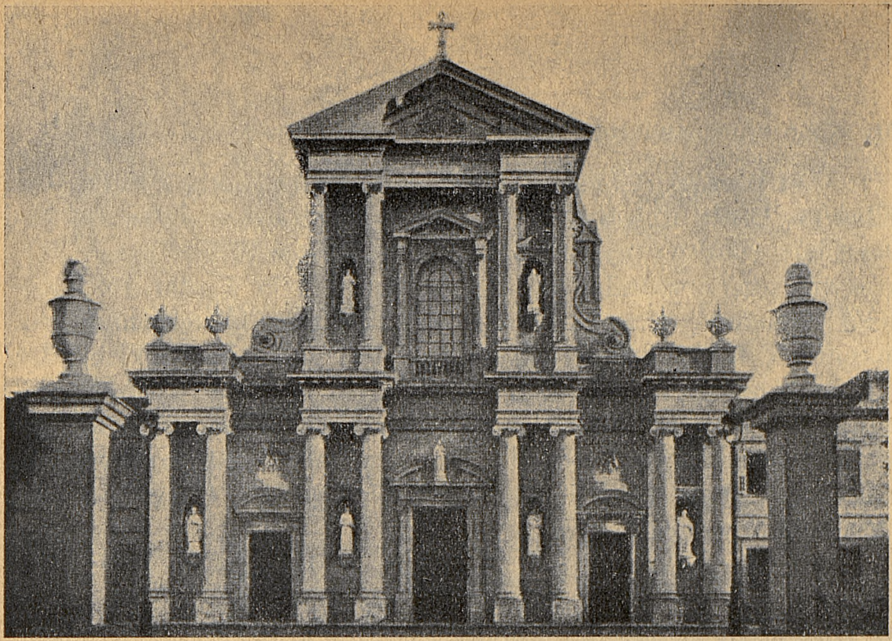
Od 13 wieku mieli tu Bracia Mniejsi Klasztor, który w roku 1526 doszczętnie został zburzony. Od roku 1850 stale mieszkał tu Zakonnik-misjonarz na prośby i dla wygody duchownej mieszkańców miasta, aż z czasem nabyto dom, który przerobiono na hospicjum. Obecny Kościół wybudowano w roku 1879. Kościół jest parafjalnym dla katolików tak łacińskiego jakoteż innych obrządków wschodnich.

Egipt.

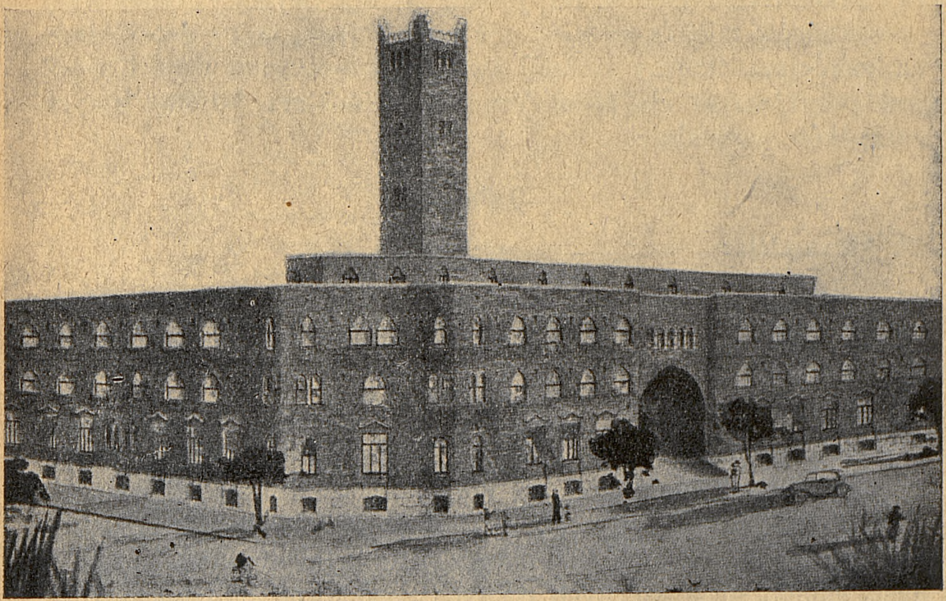
43. Alexandria:

Wikarjat Apostolski jest tu przy kościele świętej Katarzyny, którą to godność piastuje Zakonnik świętego Franciszka będący biskupem Popji.

Jest ten Kościół i katedralnym zarazem i parafjalnym. Zbudował go wraz z klasztorem O. Paweł, Kustosz Ziemi świętej w roku 1632. Jednak Bracia Mniejsi przebywali tu już od roku 1320, jednak nabożeństwa odprawiali w Kościołach kupców, którzy, dla zysków ściągali tu z całego świata. Parafja licząca 25.000 dusz, składa się z wiernych różnych narodowości, to też w 7 językach bywają tu odprawiane posługi duchowne przez synów świętego Franciszka.

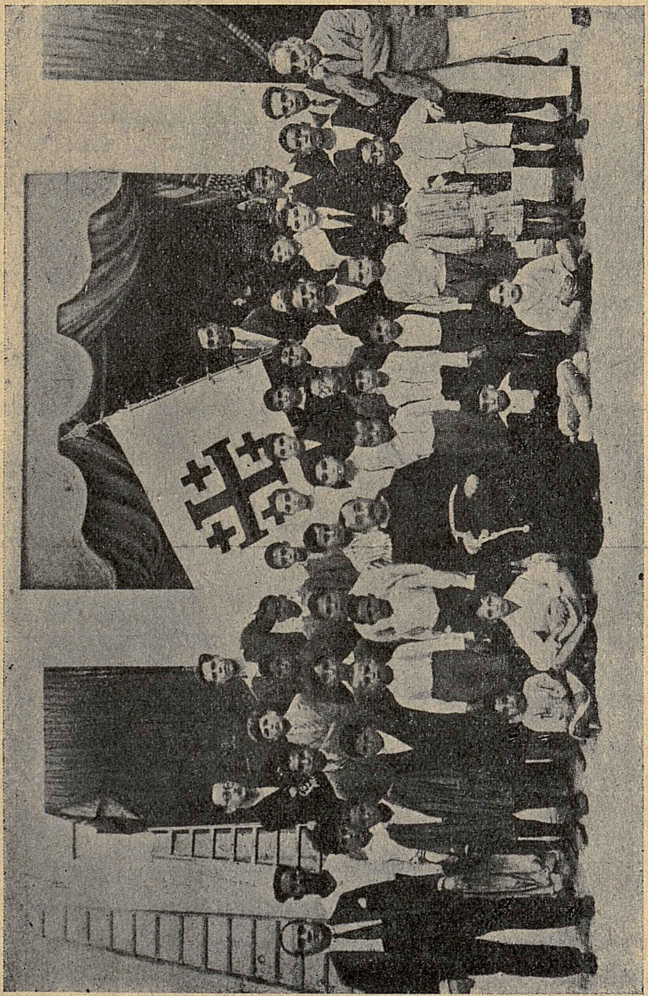

Alexandria.
Kościół świętej Katarzyny.

Alexandria.
Hospicjum „nad morzem“.

Siedem różnych stowarzyszeń katolickich skutecznie prosperuje tu przy tej międzynarodowej parafji, a najsłynniejsze z nich, to stowarzyszenie świętego Antoniego, które osiem przeróżnych dzieł chrześcijańskich uczynków prowadzi z pożytkiem dla dusz a chwałą dla Kościoła katolickiego. Pełną chwalebnych uczynków jest ta placówka synów świętego Franciszka w Aleksandrji, jednak nie zawsze było tak pomyślnie. Przechodzili tam Bracia Mniejsi i krwawe chwile, męczeństwa, prześladowania i t. p. — aż kwrią swoją zasiali ziarno ewangeliczne, które wzrosło dziś w przepiękne drzewo misji franciszkańskich.

Alexandria.
Szkoła chłopców „nad morzem".

44. Hospicjum świętego Franciszka nad morzem w Alexandrji.

Kiedy coraz to więcej wiernych ściągało gwoli zysków do Aleksandrji a nad morzem osiedlali się, by bliżej być centrum handlowego, zaszła też potrzeba zbudowania nowej duchownej placówki, co uskuteczniła Kustodja Ziemi świętej, budując Kościół świętego Franciszka nad morzem, z małem dla Zakonników hospicjum, w roku 1881, który stał się Kościołem parafjalnym i także oprócz szkoły — sześć stowarzyszeń katolickich skutecznie prowadzi.

45. Hospicjum świętego Antoniego Opata.

(Moharrem Bey — Alexandria).

Hospicjum to wraz z Kościołem zbudowała Kustodja Ziemi świętej w roku 1890, za bramą miasta Moharrem Bey, ażeby uprzystępnić praktyki religijne dla prawie 3.000 katolików, którym za daleko było uczęszczać do parafjalnego Kościoła. Obecnie ten Kościół jest parafjalnym i tak jak inne Kościoły parafjalne w Aleksandrji jest ogniskiem życia katolickiego na swojem terytorjum tak dla obrządku łacińskiego jak również dla obrządków wschodnich.

46. Hospicjum Matki Boskiej „Narodzenia".

(Ramleh — Bacós — Aleksandrja).

Od dawnych już czasów posiadała Kustodja w Ramleh małą kaplicę, do której w każde święto dojeżdżał kapłan-zakonnik, by odprawić Mszę świętą dla ludzi tam gromadzących się. W roku 1866 Dobrodziej niejaki podarował Kustodji mały Kościół, zbudowany dla Maronitów z domkiem mieszkalnym; a kiedy wzrastała liczba wiernych, powiększono i hospicjum, by zwiększyć liczbę zakonników.

Obecny Kościół został zbudowany w roku 1922. Obecnie liczy parafja około 3.500 wiernych obrządku łacińskiego, a 270 obrządków wschodnich. Cztery stowarzyszenia katolickie rozwijają się tu bardzo pomyślnie.

47. Hospicjum Najśw. Serca Jezusowego.

(Ibrahimieh w Aleksandrji).

Kościół ten parafjalny Braci Mniejszych wybudowany w roku 1923, w pięknej dziś dzielnicy, służy 4.000 wiernych dla ich

potrzeb duchowych. Jak inne parafje, tak i ta, kilku liczy żywotnych stowarzyszeń. Dodać tu należy, że w roku 1932 dwa jeszcze kościółki parafjalne zbudowała Kustodja na przedmieściach Aleksandrji, a mianowicie tak zwane: Abukir, gdzie Napoleon został zwyciężony przez flotę angielską i Dekhela, z małem hospicjum.

Alexandria.
Kościół Narodzenia Matki Boskiej.

Damanhur.

48. Hospicjum Matki Boskiej „Zwiastowania“.

Od roku 1874 liczyć można stały pobyt w tem mieście misjonarzy Braci Mniejszych Kustodji Ziemi świętej; — przedtem bowiem dojeżdżano tylko do tego miejsca w dnie świąteczne z nabożeństwami. Obecnie 100 liczy się wiernych obrządku łacińskiego, a 300 obrządków wschodnich, którzy z posług duchownych w tym Kościele korzystją. Tak Kościół jak i hospicjum niedawno temu zostały przez Kustodję tu zbudowane.

C. d. n.

Generalny Komisarz Ziemi świętej w Polsce O. Anatol Pytlik przed bazyliką Grobu Pańskiego w Jerozolimie

Obrany został na dalsze 3-lecie Prowincjałem Braci Mniejszych (OO. Reformatów) w Polsce, na Kapitule odbytej w Krakowie dnia 17 czerwca 1936 r. Prowincja ta Braci Mniejszych (OO. Reformatów) liczy 20 placówek, z tego 18 klasztorów i dwie expozytury parafjalne, a mianowicie: 1. w Krakowie, gdzie jest siedziba Prowincjała, Komisarjat Generalny Ziemi świętej, oraz studjum licealne i filozoficzne dla kleryków zakonnych. — 2. w Wieliczce, gdzie jest studjum teologiczne; — 3. w Lwowie, gdzie jest Kolegjum Św. Antoniego dla chłopców, którzy chcą poświęcić się w przyszłości stanowi kapłańskiemu w Zakonie, oraz tamże mieści się Redakcja „Posłańca świętego Antoniego" — 4. w Pilicy, gdzie jest Nowicjat dla kleryków; — 5. w Kętach, gdzie jest Nowicjat dla braci zakonnych; — 6. we Włocławku;

— 7. w Zakliczynie; — 8. w Bieczu; — 9. w Przemyślu; — 10. w Jarosławiu; — 11. w Rawie Ruskiej; — 12. w Kazimierzu Dolnym; — 13. w Koninie; — 14. w Brzezinach Łódzkich; — 15. w Stopnicy; — 16. w Sądowej Wiszni; — 17. w Pińczowie; — 18. w Chełmie; — zaś expozytury parafjalne: 19. w Kleparowie-Lwów; i 20. w Bronowicach Wielkich koło Krakowa.

WIADOMOŚCI Z ZIEMI ŚWIĘTEJ.

Święty Antoni doktorem Kościoła. 22 Kardynałów, 5 patrjarchów, 17 delegatów apostolskich, 18 Arcybiskupów rzymskich, 515 Arcybiskupów i biskupów, 448 prałatów, 62 grup religijnych, podpisało prośbę do stolicy Apostolskiej wraz z 45 uniwersytetami i seminarjami, oraz 107 zwierzchnikami stowarzyszeń religijnych o ogłoszenie Świętego Antoniego doktorem Kościoła Katolickiego.

Jego Eminencja Kardynał Baudrillart Tercjarzem Świętego Franiszka. Wśród najwyższych dostojeństw i godności najmilszym tytułem dla tego dostojnika kościelnego, Księcia Kościoła katolickiego, jest tytuł Tercjarza Św. Franciszka. Życie Kardynała Baudrillarta przypomina swą prostotą i skromnością życie tego wielkiego Świętego. Toteż Kardynał Baudrillart cieszy się ogromną popularnością i szacunkiem.

W obronie Świętego miasta. Od pewnego czasu prasa palestyńska podjęła walkę w obronie Jerozolimy. Z prasą tą solidaryzują się specjaliści i archeologowie. Dotychczas walka ta nie dała pożądanych rezultatów — była bezowocna. Wobec czego podjęto nową kampanję, tym razem jeszcze ostrzejszą w obronie piękna i wartości Jerozolimy. Jeden z najbardziej zacietrzewionych obrońców Świętego Miasta nie zawahał się napisać prośbę do samego Wysokiego Komisarza Brytyjskiego, prosząc go o interwencję przeciwko nowej dewastacji miasta, grożącej mu ze strony różnych spekulantów. W piśmie tem pisał obrońca miasta Jerozolimy, iż historja podaje nam, że miasto to zostało zburzone około 36 razy. Obecnie zagraża mu nowa ruina. Niegdyś mury tej stolicy atakowały wojska nieprzyjacieskie, obecnie miasto trapią bandy kombinatorów, dążące do zagłady piękna i wyglądu Jerozolimy. Chcą oni wszyscy obedrzeć ją z majestatu, zabudowując dzielnice nowemi europejskiemi budowlami, tak że dawny charakter miasta niemal całkowicie zanika. Mieszanina najroz-

maitszych stylów pozbawiona jest jakiejkolwiek harmonji i rytmu.

W chwili kiedy toczą się istne walki słowne o pozostawienie miastu jego dawnego historycznego charakteru zauważyć daje się fakt, iż w Mieście tem znajduje się wielu dziennikarzy, którzy zmieniają świadomie fakty, przekręcają wiadomości zniesławiając tem samem cały kraj. Pojawiły się bowiem artykuły dzienników nacechowane oszczerstwami, zwłaszcza jeżeli chodzi o uroczystości z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Dzienniki te podały do publicznej wiadomości o różnych zajściach w czasie świąt, których oczywiście wcale nie było. Wysoki Komisarz Brytyjski zastrzegł sobie prawo bezterminowego zawieszenia publikacji dziennika, który podawać będzie tego rodzaju informacje.

Synowie świętego Franciszka na Górze Sion. W dniu 26 marca, Bracia Mniejsi Kustodji Ziemi świętej, obchodzili wielką rodzinną uroczystość, z okazji zajęcia Góry Sion w miejscu, gdzie Zbawiciel nasz uczynił największą ofiarę Najświętszego Sakramentu Ołtarza. Nowy klasztor mieści się w starej budowli, przerobionej i dostosowanej do nowego jej obecnie celu. Za ołtarzem z białego marmuru malutkiej kaplicy Bracia Franciszkanie, Misjonarze Marji, odtworzyli z wielkiem smakiem Wieczęrzę Pańską Leonarda da Vinci.

Najprzewielebniejszy Mons. Ludwik Barlassina, Patrjarcha Jerozolimski, poświęcił nową placówkę i wygłosił przepiękne przemówienie okolicznościowe, podkreślając datę tej uroczystości, jej ważność i życząc nowej placówce Braci Mniejszych pomyślnego rozwoju i zachęcając do zbożnego dzieła.

Oprócz Patrjarhy Jerozolimskiego w uroczystości wzięło udział kilku biskupów i Delegatów Apostolskich i t. p.

Tego samego dnia zajęli nową rezydencję swą trzej Ojcowie i dwaj bracia z Ojcem Paskalem Ostertagiem na czele. Dnia następnego Najprzewielebniejszy Ojciec Kustosz odprawił uroczystą mszę świętą w kaplicy i wniósł do kaplicy Najświętszy Sakrament. W ten sposób powstał nowy klasztor na górze Sion w cieniach Wierzernika.

Franciszkanin członkiem Akademji Francuskiej. W skład Akademji Francuskiej wszedł ostatnio Franciszkanin nazwiskiem Ludwik Gillet, autor księgi „O świętym Franciszku“ z Asyżu.

Przyczyny beatyfikacji. Wśród przyczyn beatyfikacyjnych, jakiemi zajmuje się Kongregacja Święta, powszechną uwagę zwraca męczeństwo Salwatora Lill de Capadoce z zakonu Braci Mniejszych. Za nim postępuje Marja-Celina z Ofiarowania pobożna Klaryska, i Franciszka Schervier założycielka Sióstr świę-

tego Franciszka. Świętość tych dwóch niewiast została szeroko udowodniona i komentowana. Również toczy się proces beatyfikacyjny Jana Duns Skota. Wreszcie toczą się badania około beatyfikacji Błogosławionej Agnieszki Czeskiej, zwłaszcza badana jest korespondencja w XIII wieku, przeprowadzona między Błogosławioną Agnieszką a świętą Klarą. Święta Agnieszka będzie obwołana patronką Czech.

Rozwój dróg komunikacyjnych kolei żelaznej. Władze miejscowe przeprowadzają obecnie szereg ulepszeń na kolejach palestyńskich, które dotychczas pozostawiały wiele do życzenia. — Zostaną otwarte nowe drogi, szlaki, pobudowane nowe stacje, oraz wprowadzone nowoczesne lokomotywy, dostosowane do wymogów dzisiejszej komunikacji.

Żydzi i Bazylika Narodzenia Pańskiego w Betleem. Jako epilog zajść, jakie miały miejsce ostatnio w Bazylice Narodzenia Pańskiego, władze miejskie w Betleem zadecydowały ustawić straże, aby przeszkodzić wałęsaniu się żydów po Bazylice.

Bandyci na drodze z Jerozolimy do Nazaretu. Na wielkiej drodze wiodącej z Nazaretu do Jerozolimy grasowała grupa uzbrojonych w strzelby bandytów, która napadała podróżnych, obrabowywała ich z zegarków i kosztowności, a niekiedy zabierała paszporty.

Wśród przejeżdżających znajdował się również Konsul Turcji, którego bandyci puścili cało po zbadaniu jego tożsamości.

Memorandum Emira Abdallaha. Prasa palestyńska szeroko komentuje deklaracje przedłożone przez Emira Abdallaha Zagranicznemu Biuru w Londynie, a dotyczą one spraw Egiptu i Syrji. Książę hascemicki, ostrzega władze angielskie, aby te ostatnie nie sprzeciwiały się słusznym żądaniom Damaszku i Kaira, jeżeli nie chcą drażnić mas arabskich.

Wykrycie gniazda komunistycznego. W skutek przeprowadzenia rewizji w jednym z domów w dzielnicy Barocov a w Tel Avive, aresztowano 8 osób, w czem jedną kobietę, podejrzanych o propagandę komunistyczną. Znaleziono również pewną ilość materjału propagandowego.

Fundusz bezrobocia. Na skutek przeprowadzonego apelu robotników żydowskich zebranych w organizacji robotniczej, stworzono fundusz bezrobocia, liczący już obecnie 30.000 funtów szterlingów majątku.

Targi Lewantyńskie. Targi Lewantyńskie otwarte z końcem miesiąca kwietnia, przewyższyły swem bogactwem eksponatów wszystkie dotychczasowe. 10 nowych państw zgłosiło swe stoiska na tychże targach.

Koran po hebrajsku. M. Rivlin znany literat żydowski rozpoczął tłumaczenie Koranu na język hebrajski.

Walka z hazardem. Policja przy pomocy tajnych detektywów prowadzi systematyczną walkę z grami hazardowemi, wyznaczając wysokie kary na uczestników tych gier.

Nowy dziennik wychodzić będzie w Jerozolimie w 3 językach. Jak nas informują, w Jerozolimie powstaje nowy dziennik, który drukowany będzie w trzech językach, a mianowicie: angielskim, niemieckim i arabskim. W nowym dzienniku ukazywać się będą artykuły z dziedziny kultury, polityki i handlu między hitlerowskiemi Niemcami a Palestyną.

Manifestacje antypolskie. W kwietniu doszło do manifestacyj antypolskich, które miały miejsce w Tel Avive, a to z powodu antysemityzmu jaki daje się odczuwać w Polsce. — Policja nie dopuściła do poważniejszych demonstracyj i aresztowała szereg osób.

Liczba mieszkańców w Tel Avive. Liczba mieszkańców miasta Tel Avive, wynosi obecnie 150.000, podczas gdy Jerozolima liczy tylko 100.000, zaś z tej liczby połowę stanowią żydzi, drugą zaś połowę arabowie, z których większość stanowią muzułmanie.

Znaleziono egzemplarze Koranu. Manuskrypty Koranu, które zostały przed kilku laty skradzione, odnalazły się i zostały umieszczone w Muzeum Meczetu d'El Aksa.

Odkrycie papyrusów. Angielska szkoła archeologiczna dokonała odkrycia w Augia el Hafir, na południe od Bersabee, w komnacie przylegającej do ruin kościoła, wielką ilość papyrusów. Jeden z dokumentów nosi nazwę grecką (Flaviusa) Anicius-Justyn II cesarza bizantyńskiego.

Akaba bazą nawigacyjną angielską. Prasa palestyńska powtarza wieść lansowaną przez „Haaretz" w Tel Avivie, według której rząd angielski postanowił stworzyć w zatoce Akaba wielką bazę nawigacyjną dla floty na Morzu Czerwonem.

Katolicy a sprawy municypalne w Jerozolimie. Katolicy na obszarze Jerozolimy wznowili swoje prośby do wysokiego Komisarza brytyjskiego, aby na dwóch wybranych przez naród przedstawicieli miejskich, jeden był katolikiem.

Niebieskie koszule. Naczelnicy partji arabskiej, postanowili zorganizować na sposób niemiecki partję młodzieży o poglądach politycznych. Członkowie tej partji będą nosili niebieskie koszule i spodnie Kaki.

Protest przeciw nadużyciom lokalowym. Wreszcie został zakończony strajk kupców w Jerozolimie. Uzyskali oni od władz municypalnych (miejskich) rozporządzenie, według którego bezprawiem jest podnoszenie mieszkań przeznaczonych na domy handlowe o więcej niż 20%.

Sprawa stolicy Narodowej żydowskiej. Rada Narodowa żydowska podjęła propagandę utworzenia Stolicy Narodowej żydowskiej w Palestynie.

Spis ludności. Według spisu ludności sporządzonego przez władze żydowskie, całkowita ludność palestyńska wynosi 1.260.000 mieszkańców.. Na tę liczbę składa się 378.000 żydów, czyli, że stanowią oni 30% ludności.

Wstrzymanie wszelkich zabaw karnawałowych w Tel Avivie. Na skutek trudnego położenia żydów w Niemczech i Polsce, oraz w Rumunji, władze miejskie w Tel Avivie ogłosiły zaniechanie wszelkich obchodów i zabaw z okazji świąt Purim w roku bieżącym.

Nowa droga do Mekki. Dla użytku pielgrzymów muzułmańskich, otwarta została nowa droga pomiędzy Transjordanją i Hedjazem. Wyznawcy Proroka, którzy zechcą zwiedzić Kaaba, będą mogli odbyć pielgrzymkę bez większych przeszkód. Pomiędzy Maan i Al Ala można będzie odbywać drogę na grzbietach wielbłądów, resztę zaś drogi odbyć można wygodnie automobilami.

Generalna agitacja. Obecne krwawe zajścia w Palestynie, noszące na sobie świadectwo generalnej agitacji, wykazują bardzo smutny bilans, jeżeli chodzi o nowe tendencje polityczne nurtujące Palestynę. Żądania arabów są stale te same, tj. wstrzymanie imigrantów żydowskich od przyjazdu do Palestyny i żądania stworzenia autonomicznego Rządu narodowego złożonego z tubylców-krajowców.

Ewangelja święta w 8 językach. Radjo palestyńskie na zakończenie święta Wielkanocnego, nadało w swem programie lekturę w postaci wyjątków z Ewangelji świętej w językach: greckim, angielskim, armeńskim, koptyjskim, syryjskim, etjopskim, arabskim, oraz łacińskim.

Nieudolność ustawy agrarnej. Nowy polityk Londyński poświęca artykuł cały polityce agrarnej rządu palestyńskiego, krytykując go oficjalnie z punktu widzenia jego niedomagań. Twierdzi on, że gdyby polityka agrarna palestyńska oparta była na szerszych projektach, mogłaby dziś wzmóc swą wydajność na korzyść kolonizacji wiejskiej.

Reklamacja byłych kombatantów żydowskich. Na zakończenie zebrania Legjonu Palestyńskiego, Komitet Wykonawczy żydowski, udał się do Wysokiego Komisarza brytyjskiego z prośbą, oddania do dyspozycji terenów byłych kombatantów żydowskich.

Przyjazd inżynierów angielskich do Akaba. Dziennik Jawski donosi o przyjeździe do Palestyny komisji złożonej z inżynierów angielskich wojskowych, którzy udadzą się do Akaba, gdzie prowadzić będą roboty fortyfikacyjne, potrzebne bazie wojskowej angielskiej na Morzu Czerwonem.

Pożyczka 200.000 funtów szterlingów. Rząd Palestyński zatwierdził pożyczkę 200.000 funtów szterlingów, złożoną przez Radę Narodową żydowską w bankach Wielkiej Brytanji.

Wzrost i rozbudowa portu w Caiffie. Falastin w Jaffie donosi, że Komisja zajmująca się robotami publicznemi, przyznała pół miljona funtów szterlingów na dalszą rozbudowę portu, i że Ministerstwo Kolonji, kwotę tę zaaprobowało. Na początek rząd wyasygnował kwotę 60.000 funtów na samo rozpoczęcie robót.

Odbiorniki radjowe w każdej wsi. Wysoki Komisarz brytyjski ogłosił wszystkim naczelnikom wsi, że Rząd nadeśle im aparaty odbiorcze bezpłatnie, tak, aby wieśniacy mogli również słuchać programów radjowych, nadawanych przez nową stację w Ramallah.

Organizacja klas. W łonie robotniczej organizacji arabskiej w Caiffie postanowiono stworzyć 2 syndykaty, jeden dla szoferów, drugi dla rybaków.

Nowe siły wojskowe pograniczne. Według nowej ustawy, Rząd palestyński postanowił zaciągnąć 200 żydów do załóg pogranicznych.

Procesja w Niedzielę Palmową. Procesja w Niedzielę Palmową na górze Oliwnej w Jerozolimie, została od czterech lat wznowiona, odbyła się w tym roku spokojnie i w obecności i przy udziale wielkich rzesz wiernych. Procesję prowadził sam Patrjarcha Jerozolimski.

Muzeum Rotschilda. W Rishon-le-Zion odbyła się uroczystość położenia kamienia węgielnego pod budowę muzeum ku czci Rotschylda. Syn zmarłego Barona obecny na tej uroczystości, wypowiedział przemówienie okolicznościowe.

Organ Urzędowy żydowski. „AL LIVA“ twierdzi, że oficjalny organ urzędowy żydowski drukowany od lat 13 w Londynie, zostanie obecnie przeniesiony do Palestyny, aby nawiązać bezpośredni kontakt z ruchem sjonistycznym.

Szkoła nad Morzem Martwem. Rząd postanowił otworzyć szkołę nad Morzem Martwem, dla dzieci robotników arabskich, zajętych przy Towarzystwie produkcji potasu.

Poprawa stosunków ekonomicznych. Konferencja w Tel Avivie uznała, że Palestyna przeszła już obecnie kryzys, w jaki popadła i, że daje się odczuć ożywienie spraw, względnie paprawa stosunków ekonomicznych.

Bilans aktywny. Rok fiskalny zamknięto nadwyżką 6.750.000 funtów szterlingów.

Stosunek procentowy głosujących. Liczba palestyńczyków, uprawnionych do głosowania w zgromadzeniach komunalnych wynosi tylko 2.57% na arabów, a 14.71% w stosunku do żydów.

Targi w Tel Avivie. 30 kwietnia otwarto w Tel Avivie Targi, przy udziale delegatów, wysokich urzędników i wielkiego tłumu zwiedzających.

Unja z Egiptem. Rząd w Kairze postanowił połączyć z sobą Egipt i wszystkie państwa (kraje) pograniczne, za pomocą dróg asfaltowych, i t. np. jedna z tych dróg prowadzić będzie aż do Transjordanji, zaś druga do Palestyny.

Samoloty egipskie nad Transjordanją. Według prasy arabskiej, rząd w Kairze zwrócił się do rządu w Amman o zezwolenie na przelot samolotów egipskich przez terytorjum Transjordanji. Emir Abdallah udzielił rządowi egipskiemu takiego zezwolenia.

Żydzi a burmistrz Jerozolimy. Doktor Kaldi, burmistrz Jerozolimy, będący jednocześnie zwierzchnikiem jednej z partyj arabskich w Palestynie, siłą rzeczy jest Delegatem Komisji Ustawodawczej, która ma się udać do Londynu, na obrady w Ministerstwie Kolonij. Członkowie Rady dali mu do poznania, że jako zwierzchnik władz miejskich, nie powinien należeć do żadnej partji politycznej, a co gorsze zagrozili mu bojkotem, w razie gdyby udał się do Londynu, na czele delegacji arabskiej.

KOLEKTA WIELKO-PIĄTKOWA

OO. Reformaci Kraków 150 zł. — OO. Reformaci Lwów 33 zł. — OO. Reformaci Bronowice Wielkie 18.50 zł. — OO. Reformaci Sądowa Wisznia 15 zł. — OO. Dominikanie Kraków 71 zł. — OO. Franciszkanie Kobylin 24 zł. — SS. Nazaretanki Warszawa 25 zł. — SS. Sercanki Kraków 16.75 zł. — OO. Bonifratrzy Cieszyn 25.43 zł. — OO. Reformaci Przemyśl 55 zł. — Najprzew.

Kurja Biskupia Kielce 100 zł. — Przew. Ks. Rychlik Osielec 36 zł. — P. Kusionowiczowie Kraków 50 zł. — OO. Reformaci Zakliczyn 13.50 zł. — OO. Reformaci Brzeziny 50 zł. — OO. Franciszkanie Rybnik 98.30 zł. — OO. Reformaci Stopnica 16 zł. — OO. Kapucyni Kraków 14.04 zł. — Br. Benedykt Zakopane 5 zł. — OO. Franciszkanie Chocz 7.50 zł. — OO. Reformaci Włocławek 83 zł. — OO. Reformaci Jarosław 31.75 zł. — Rektor Kościoła św. Stanisława B. M. Lublin 24 zł. — OO. Reformaci Kęty 35 zł. — OO. Franciszkanie Kraków 20 zł. — OO. Franciszkanie Wronki 15.06 zł. — OO. Franciszkanie Osieczna 10 zł. — OO. Reformaci Wieliczka 30 zł. — OO. Reformaci Biecz 30 zł. — SS. Miłosierdzia Bysławek 17.60 zł. — Urząd parafjalny Libiąż 16 zł. — OO. Reformaci Kazimierz Dolny 15 zł. — Urząd parafjalny Hecznarowice 10 zł. — OO. Franciszkanie Pakość 11.30 zł. — Prowincja OO. Bernardynów 437.82 zł. — SS. Franciszkanki Zakliczyn 15 zł. — Klasztor SS. Wizytek Wilno 50 zł. — OO. Bernardyni Kalwarja 20 zł.

OFIARY NA ZIEMIĘ ŚW. ZŁOŻYLI:

Jadwiga Kożlik 5 zł. — Konopka Cecylja 2 zł. — J. Zmurówna 2 zł. — Zel. Karol Holia od czł. 11.50 zł. — S. Alojza Kowalkowska 3 zł. — Zel. Marja Pieniążek od czł. 40 zł. — Zel. Magdalena Wojtowicz od czł. 15.80 zł. — Zel. Ignacy Okularczyk od czł. 5 zł. — Zel. Joanna Badura od czł. 201 zł. — Karolina Kopaczówna 2.50 zł. — Zel. Marja Fiedor od czł. 33 zł. — Zel. Franciszka Stefan od czł. 7.30 zł. — Czcigodne Siostry Felicjanki Nowy Sącz 3 zł. — Marja Berghausen od kilku osób 10 zł. — Jan Cygan 6 zł. — Zel. Agnieszka Szewczykowa od czł. 15 zł. — Zel. Aniela Bednarczuk od czł. 79.50 zł. — Zofja Jurgielewiczówna 1 zł. — Zel. Józef Halak od czł. 6 zł. — Zel. Józef Gawenda od czł. 12 zł. — Czł. wieczysty Józef Kubala 100 zł. — Marja Walczak 3 zł. — Julja Komar 5 zł. — Lucyna Gadowska 5 zł. — Przew. Ks. Dr. Włodek 5 zł. — Zel. Fr. Leśniewska od czł. 89.70 zł. — Czł. wieczysta Kunegunda Szczygieł 100 zł. — Czcigodni OO. Cystersi Mogiła 3 zł. — Paweł i Józef Swoboda 6 zł. — Przew. Ks. Juljan Adam Knopiński 2 zł. — Potamiena Adamkówna 2.60 zł. — Brat Dydak Augustynowicz 5 zł. — Bazyli i Helena Buczak 50 zł. — Anna Zamajska 5 zł. — Zel. Skibowa Wiktorja od czł. 16.60 zł. — Zel. Franciszek Pawlonka od czł. 13 zł. — Zel. L. Laszkówna od czł. 31 zł. — Zel. Emilja Dłużewska od czł. 12 zł. — Marja Marzecka 2 zł. — Zofja Wilczyńska 2 zł. — Anna Truszkowa 1 zł. — Michalina Kibortowa 2 zł. — Emilja Jurczyga 2.50 zł. — Jan Irek 20 zł. — Józefa Fr. Prechitko 1 zł. — Br. Dydak Augustynowicz 2 zł. — Zel. Marja Krausówna od czł. 31 zł. — Zel. Emanuel Waller od czł. 24 zł. — Czcigodne Siostry Nazare-

tanki Kraków 3 zł. — Józefa Bagińska 3 zł. — Marja Mażanka 3 zł. — Zel. Katarzyna Rosadówna od czł. 30 zł. — Władysław Hr. Wolański 10 zł. — Frasińska 5 zł. — Zel. Stefan Mateja od czł. 26 zł. — Jadwiga Kauska 5 zł. — Helena Chrzanowska 5 zł. — Katarzyna Śliwowa 10 zł. — Helena Śliwianka 10 zł. — Przew. Ks. Świerszewski 5 zł. — Br. Wincenty pustelnik 1 zł. — Zel. Kazimiera Gruszczyńska od czł. 25 zł. — Zofja Gardulska 25 zł. — Zel. Paulina Smołka od czł. 23 zł. — Zel. Franciszka Tkocz od czł. 72.50 zł. — Zel. Paulina Piecha od czł. 17 zł. — Zel. Berta Salamon od czł. 66 zł. — Zel. Filip Piontek od czł. 103 zł. — P. Jagielscy 50 zł. — Zel. Paulina Umowska od czł. 11 zł. — Zel. Murzydło Andrzej od czł. 11.60 zł. — Anna Kłaczek 5 zł. — Marja Kubicka 5 zł. — Franciszek Machulec 2 zł. — Dr. Władysław Dymek 5 zł. — Stanisław Krukowski 2 zł. — Ludwika Kowszel 2 zł. — Zel. Marja Piszczakowa od czł. 26.30 zł. — Zel. Jadwiga Panawo od czł. 9.10 zł. — Przew. Ks. Barra Lutowo 8 zł. — Zel. Kazimiera Gruszczyńska od czł. 20 zł. — Zel. Helena Zamojska od czł. 17 zł. — Ks. Władysław Wierzbicki 2 zł. — Anna Fischerowa 1 zł. — Zel. Jadwiga Komorowska od czł. 6 zł. — Zel. Marjanna Pieniążkowa od czł. 36 zł. — J. Prechitkowie 1 zł. — Czł. wieczysta Anna Zającowa 100 zł. — Zel. Katarzyna Tręblowa od czł. 35.50 zł. — Antoni Kasperek 45 zł. — Czł. wieczysty N. N. 100 zł. — Władysława Weberówna 5 zł. — Józef, Jan, Zuzanna Gąsiorowscy i Wiktorja Dudek 7 zł. — Przew. Ks. Prał. Załuska 4 zł. — Zel. Marja Pieniążek od czł. 20 zł. — Wojciech Wajda 2 zł. — Zel. Ewa Grzybowska od czł. 18 zł. — Członek wieczysty S. Sikorna 100 zł. — Walczakowie 3 zł. — Zel. Rozalja Prorok od czł. 50 zł. — Zel. Marja Dobrowolska od czł. 3.50 zł. — Najprzewiel. Kurja Biskupia Łomża 1900 zł. — Jan Podworski 2 zł. — Zel. Marja Dankiewicz od czł. 27 zł. — Katarzyna Krausowa 2 zł. — Stanisław Rosenbeiger 1 zł. — Br. Dydak od czł. 4 zł. — Antoni Socha 5 zł. — Ze. Anna Śliż od czł. 32.50 zł. — Aniela Śliwa 3 zł. — Zel. Marja Bernau od czł. 20 zł. — Zel. Karol Sobolla od czł. 30 zł. — Zel. Emilja Nowińska od czł. 47 zł. — Zel. Marja Starbała od czł. 10 zł. — Zel. Marja Reisnerówua od czł. — 44.40 zł. — Zel., Pelagja Łukówna od czł. 66.45 zł. — Zel. Ignacy Daiczmanek od czł. 18.80 zł. — Paweł Kuraś 2.10 zł. — Czł. wieczysta Anna Michta 100 zł. — Zel. Anna Górniak od czł. 19.40 zł. — Zel. Stefanja Krajewska od czł. 12 zł. — Weronika Tomaszko 3 zł. — Barbara Kaptur 10 zł. — Zel. Marta Kieloch od czł. 16 zł. — Zel. Helena Kuleszanka od czł. 33.50 zł. — Zel. Antonina Maciejewska od czł. 35 zł. — Zel. Marja Grzesiakówna od czł. 42 zł. — Anna Brudziana 2 zł. — Zel. Zofja Jurgielewiczówna od czł. 2 zł. — Zel. Jerzy Drzewiecki od czł. 16.30 zł. — Zel. Jadwiga Komorowska od czł. 2 zł. — Zel. Zofja Góralowa od czł. 6 zł. — Wanda Staśkówna 6 zł. — Zel. Wiktorja Rajca od czł. 16 zł. — Zel. Ludwik Mendela od czł. 15 zł. — Jadwiga Maciejowska 2 zł. — Regina Ziembianka

5 zł. — Marja i Piotr Walczakowie 3 zł. — Józefa Górnikówna 2 zł. — Zofja Łosowska 2 zł. — Zel. Klemens Kołodziej od czł. 28 zł. — Magdalena Solik 5 zł. — Magdalena Kwaśna 5 zł. — Przew. Ks. prob. Maciej Rogalewski 100 zł. — Zel. Marja Mendyk od czł. 32.40 zł. — Jan Kukuczka 5 zł. — Zel. Anna Szumnarska od czł. 23.30 zł. — Zel. Karol Holia od czł. 10 zł. — Zel. Ignacy Okularczyk od czł. 12 zł. — Tomasz Wiśiński 5 złł. — Zel. Anna Litwinówna od czł. 25 zł. — Zel. Emilja Dłużewska od czł. 16 zł. — Za familję Jeż 5 zł. — Czł. wiecz. Adolf i Franciszka Piaseccy 200 zł. — Zel. Wiktorja Mączkowa od czł. 23 zł. — Zel. Marja Banasiowa od czł. 6 zł. — Zel. Apolonja Ruskowa od czł. 7 zł. — Zel. Józefa Antończyk od czł. 62 zł. — Pelagja Zurawska 5 zł. — Zel. Marja Pieniążek od czł. 26 zł. — Elżbieta Pośpiech 2 zł. — Jadwiga Borysik 5 zł. — Augustyna Lozanis 2 zł. — Zofja Stępniówna 2 zł. — Marja Słomkówna 3 zł. — Trzeci Zakon w Rajgrodzie 20 zł. — Zel. Wójcikówna Walerja od czł. 2.60 zł. — Rozalja Dziekanówna 2 zł. — Józef Ferdyn 5 zł. — Zel. Ewa Łomania od czł. 100 zł. — Jadwiga Komorowska 3 zł. — Zel. Kazimierz Chmiel od czł. 5.40 zł. — Zel. Aniela Ogar od czł. 12.50 zł. — Zel. Katarzyna Tręblowa od czł. 30 zł.

Wszystkim Szanownym Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać".

ZMARLI CZŁONKOWIE ZIEMI ŚW.

Jan Różana, Karolina Pabian, Albina Przywara, Marja Starzyńska, Magdalena Hetmańczyk, Franciszka Białas, Marja Szepka, Melchjor Taskulski, Franciszka Kraska, Agnieszka Kocem, Tekla Wrześniak, Paulina Sambor, Franciszka Theda, Ignacy Olearczyk, Agnieszka Krzyżaniakówna, Agnieszka Żybura, Marja Oleńkiewiczowa, Rozalja Przybyła, Paweł Naglak, Anastazja Kopczyńska, Bronisława Niedzielska, Marja Hajdusiankowa, Franciszka Łagoś, Karolina Wacławiak, Walenty Kuźniarowski, Zel. Jadwiga Urbańska, Zel. Agnieszka Jośko, Michał Baron, Jan Wermiejski, Marja Rodzeń, Karol Langer, Aniela Kucharska, Marja Biecka, Apolonja Zwiernik, Józefa Buta, Marcin Wawrzyniak, Konstancja Wawrzyniak, Marjanna Ryba.

A dusze ich i dusze wszystkich wiernych zmarłych, przez miłosierdzie Boże niech odpoczywają w pokoju!

OD REDAKCJI!

Jak w roku ubiegłym tak i nadal wydawać będziemy nasze pisemko Komisarjatu: „Głos Ziemi Świętej“ 4 razy w roku tak jak to ma miejsce w innych krajach. Zatem wychodzić będzie numer „Głosu Ziemi Św.“: pierwszy w styczniu, drugi w kwietniu, trzeci w lipcu, a czwarty w październiku. Drukować będziemy „Głos Ziemi Świętej“ u OO. Franciszkanów w Panewniku koło Katowic. Jak przedtem, tak i nadal będzie pisemko to nasze bezpłatnym upominkiem dla członków Armji Krzyża św., którzy sądzimy, że nie ustaną za to w ofiarach na „Ziemię św.“ i „Grób Chrystusa“. Za wszelkie też ofiary złożone dotychczas na „Ziemię św.“ ze serca składamy „Bóg zapłać“, prosimy o dalszą wydatną pamięć oraz o zjednywanie nowych Czytelników „Głosu“ jak również nowych Członków Armji Krzyża świętego.

O. Anatol Pytlik

Generalny Komisarz Ziemi św. na Polskę — Kraków, ul. Reformacka 4.

Uwaga! Źródłem, z którego czerpiemy wiadomości podawane w naszym pisemku oraz niektóre artykuły, jest miesięcznik Kustodji Ziemi św., wydawany w Jerozolimie „La Terre Sainte“.

MODLITWA KRZYŻOWCA.

Ojcze i wiekuisty Boże nasz! Ofiaruję Ci Najdroższą Krew Jezusa Chrystusa na zadośćuczynienie za moje grzechy, za potrzeby Kościoła Świętego, za potrzeby Ziemi Świętej, za nawrócenie biednych grzeszników i za wybawienie dusz z mąk czyścowych.

(Ma być odmawianą rano, w południe i wieczorem).

Druk wykonany czcionkami drukarni OO. Franciszkanów w Panewniku, p. Katowice 6. Odpowiedzialny redaktor i wydawca O. Anatol Pytlik Zakonu Braci Mniejszych.